

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

REVIZE STÁVAJÍCÍHO NEUDRŽITELNÉHO SYSTÉMU FINANCOVÁNÍ VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ V ČR – VYPRACOVÁNÍ MOŽNÝCH VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ A PREDIKCE VÝVOJE PŘI SOUČASNÉM STAVU FINANCOVÁNÍ I VYHODNOCENÍ SITUACÍ V ZÁVISLOSTI NA UPLATNĚNÍ NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ – FÁZE II

ZADAVATEL	Svaz průmyslu a dopravy České republiky
PROJEKT	Propojování národního, odvětvového a regionálního sociálního dialogu v ČR reg. č. CZ.03.1.52/0.0/0.0/15_002/0000026
ZPRACOVATEL	Deloitte Advisory, s.r.o.
DATUM	31. července 2017

Obsah

Seznam zkratk	4
----------------------------	----------

Seznam grafů, tabulek, obrázků a schémat	5
---	----------

1 Úvod a účel dokumentu	7
--------------------------------------	----------

2 Identifikace možných dodatečných zdrojů s. p. Povodí.....	9
--	----------

2.1 Předpoklady scénářů	9
-------------------------------	---

2.2 Možné dodatečné zdroje financování a jejich srovnání.....	11
---	----

2.2.1 Realokace výnosů z poplatků za odběr podzemních vod	14
---	----

2.2.1.1 Cenotvorba podzemních vod	15
---	----

2.2.1.2 Princip realokace poplatku	15
--	----

2.2.2 Realokace daně z nemovitých věcí.....	16
---	----

2.2.2.1 Analýza daně z pozemků	16
--------------------------------------	----

2.2.2.2 Analýza daně ze staveb a jednotek	16
---	----

2.2.2.3 Rozpočtové určení daně z nemovitých věcí	17
--	----

2.2.2.4 Princip realokace daně	17
--------------------------------------	----

2.3 Závěr a doporučení.....	18
-----------------------------	----

3 Analýza dopadů připravovaných strategií ČR v boji proti změnám klimatu resp. v boji proti suchu a nedostatku vody	19
--	-----------

3.1 Analýza dopadů Usnesení vlády České republiky č. 620.....	19
---	----

3.1.1 Opatření k naplnění cílů ochrany před negativními dopady sucha.....	20
---	----

3.2 Analýza Usnesení vlády České republiky č. 861.....	22
--	----

3.2.1 Adaptační opatření v souvislosti s vodním hospodářstvím.....	23
--	----

3.2.1.1 Legislativní úpravy	23
-----------------------------------	----

3.2.1.2 Finanční náročnost realizace navrhovaných opatření.....	23
---	----

3.2.1.2.1 Náklady v případě nečinnosti	24
--	----

3.2.2 Evropské zdroje pro financování adaptačních opatření.....	25
---	----

3.2.2.1 Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF)	25
---	----

3.2.2.2 Program pro životní prostředí a ochranu klimatu (LIFE)	26
--	----

3.2.2.3 Národní akční plán adaptace na změnu klimatu	26
--	----

3.3 Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky.....	27
---	----

3.4	Závěr a doporučení.....	29
4	Zhodnocení a doporučení pro další vývoj.....	30
4.1	Vývoj bilance podniků Povodí bez navrhovaných opatření	30
4.1.1	Varianta s očekávanou eskalací cen	30
4.1.2	Varianta s fixními cenami	31
4.2	Vývoj bilance podniků Povodí včetně navrhovaných opatření	33
4.2.1	Dopad realokace poplatku za odběr podzemních vod.....	33
4.2.2	Dopad realokace části daně z nemovitých věcí.....	35
4.2.3	Dopad kombinace opatření.....	36
4.3	Doporučení.....	38

SEZNAM ZKRATEK

ZKRATKA	VÝZNAM
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FO	Fyzická osoba
Kč	Koruna česká
M ³	Metr krychlový
Mil.	Milion
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
PO	Právnícká osoba
PO	Prioritní osa
PP	Podniky Povodí
Sb.	Sbírka
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SPČR	Svaz průmyslu a dopravy ČR

SEZNAM GRAFŮ, TABULEK, OBRÁZKŮ A SCHÉMAT

Graf 1: Vývoj bilance podniků Povodí (mil. Kč)	7
Graf 2: Očekávaný vývoj odběrů povrchových vod – ostatní odběry (base case, mil. m ³)	9
Graf 3: Očekávaný vývoj odběrů povrchových vod – odběry pro průtočné chlazení (base case, mil. m ³)	10
Graf 4: Očekávaný vývoj odběrů povrchových vod – ostatní odběry (worse case, mil. m ³)	10
Graf 5: Očekávaný vývoj odběrů povrchových vod – odběry pro průtočné chlazení (worse case, mil. m ³)	10
Graf 6: Vývoj výše poplatků za 1 m ³ podzemní vody a ceny za vodné a stočné (Kč/m ³)	15
Graf 7: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (base case, mil. Kč)	30
Graf 8: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (worse case, mil. Kč)	31
Graf 9: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (base case, fixní ceny, mil. Kč)	32
Graf 10: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (worse case, fixní ceny, mil. Kč)	32
Graf 11: Balance PP včetně realokace poplatku za odběr podzemních vod (base case, mil. Kč)	34
Graf 12: Balance PP včetně realokace poplatku za odběr podzemních vod (worse case, mil. Kč)	35
Graf 13: Balance PP včetně realokace poplatku z daně z nemovitosti (base case, mil. Kč)	36
Graf 14: Balance PP včetně realokace poplatku z daně z nemovitosti (worse case, mil. Kč)	36
Graf 15: Balance PP včetně kombinace opatření (base case, mil. Kč)	37
Graf 16: Balance PP včetně kombinace opatření (base case, mil. Kč)	37
Tabulka 1: Srovnání minimální a maximální výše poplatků za odběry povrchových a podzemních vod (Kč/m ³)	7
Tabulka 2: Srovnání identifikovaných opatření I	12
Tabulka 3: Srovnání identifikovaných opatření II	13
Tabulka 4: Příjem státního rozpočtu z daní z nemovitostí (mil. Kč)	17
Tabulka 5: Vývoj bilance podniků Povodí (base case, mil. Kč)	31
Tabulka 6: Vývoj bilance podniků Povodí (worse case, mil. Kč)	31
Tabulka 7: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (base case, fixní ceny, mil. Kč)	32
Tabulka 8: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (worse case, fixní ceny, mil. Kč)	32
Tabulka 9: Odběr podzemních vod – zásobování pitnou vodou (mil. m ³)	33
Tabulka 10: Odběr podzemních vod – ostatní odběry (mil. m ³)	33
Tabulka 11: Výnosy PP z realokace poplatku za odběr podzemních vod (mil. Kč)	34

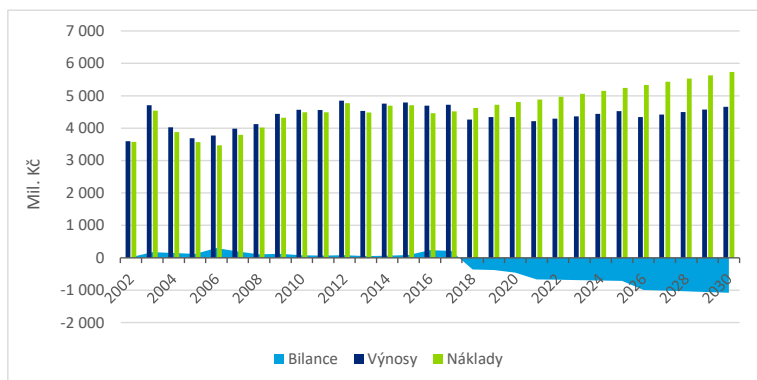
Tabulka 11: Bilance PP včetně realokace poplatku za odběr podzemních vod (base case, mil. Kč)	34
Tabulka 11: Bilance PP včetně realokace poplatku za odběr podzemních vod (worse case, mil. Kč)...	34
Tabulka 14: Výnosy PP z realokace daně z nemovitosti (mil. Kč)	35
Tabulka 15: Bilance PP včetně realokace poplatku z daně z nemovitosti (base case, mil. Kč)	35
Tabulka 16: Bilance PP včetně realokace poplatku z daně z nemovitosti (worse case, mil. Kč)	36
Tabulka 17: Bilance PP včetně kombinace opatření (base case, mil. Kč)	36
Tabulka 18: Bilance PP včetně kombinace opatření (worse case, mil. Kč)	37
 Obrázek 1: Mapa ohrožení zemědělským suchem ve vegetačním období na území ČR	20
Obrázek 2: Harmonogram realizace národního akčního plánu adaptace	27
Obrázek 3: Hydrogeologické rajony potenciálně zranitelné vůči nedostatku vody	28

1 ÚVOD A ÚČEL DOKUMENTU

Souhrnným cílem tohoto projektu s názvem „Revize stávajícího neudržitelného systému financování vodního hospodářství v ČR – vypracování možných variantních řešení a predikce vývoje při současném stavu financování i vyhodnocení situací v závislosti na uplatnění navrhovaných opatření“ je na základě analýzy stávajících principů financování vodního hospodářství České republiky (dále též „ČR“) zpracování návrhu potřebné budoucí podoby financování vodního hospodářství.

Tento dokument navazuje na předešlé plnění, které obsahovalo především analýzu financování vodního hospodářství České republiky a předkládalo základní možné scénáře vývoje. Dokument mimo jiné konstatoval, že financování vodního hospodářství ČR je na kritické úrovni. Princip financování podniků Povodí (dále též „PP“), stěžejního kamene vodního hospodářství, je dlouhodobě neudržitelný a zabezpečení plnění jejich zákonem daných povinností je ohroženo. Možný scénář vývoje nastiňuje následující graf, který uvažuje variantu, kdy ceny povrchových vod zůstanou na stávající úrovni. V takovém případě by došlo k radikálnímu poklesu výnosů z plateb za odběr povrchových vod a PP by se začaly propadat do ohromných ztrát. Za sledované období by se ztráty vyšplhaly přes 15 mld. Kč.

Graf 1: Vývoj bilance podniků Povodí (mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Kromě státních podniků Povodí současné nastavení vodního hospodářství negativně ovlivňuje i postavení odběratelů. Především velcí odběratelé ze sektoru energetiky a průmyslu jsou významně zatíženi rostoucími cenami povrchových vod. Jejich konkurenceschopnost ve srovnání se zahraničními subjekty klesá, což se ve svém důsledku může promítnout i do zaměstnanosti a indikovaně pak do ekonomiky obecně. Z následujícího přehledu lze jasně vidět, že stávající nastavení výše ceny povrchových vod nejvíce znevýhodňuje právě české průmyslové a energetické společnosti.

Tabulka 1: Srovnání minimální a maximální výše poplatků za odběry povrchových a podzemních vod (Kč/m³)

POLOŽKA	POZNÁMKA	ČR	MAĎARSKO	SLOVENSKO	POLSKO	NĚMECKO
Povrchové vody	průtočné chlazení	0,68 - 1,25	0 - 1,18	3,03	0,25 - 0,36	0 - 3,72
	ostatní odběry	3,55 - 6,39				
Podzemní vody		2 - 3	0,20 - 3,92	0,72 - 2,69	0,61 - 0,72	0 - 8,37

ZDROJ: INTERNÍ VÝZKUM DELOITTE 2016

Z výše uvedených důvodů se Svaz průmyslu a dopravy ČR obrátil na společnost Deloitte a rozhodl se realizovat projekt, jehož výsledkem bude návrh řešení stavu financování vodního hospodářství ČR. Cílem této fáze projektu je navázat na předchozí plnění a identifikovat možná dodatečná řešení neudržitelného stavu financování vodního hospodářství ČR. Dále pak vyčíslit tato opatření a zhodnotit jejich potenciál i s ohledem na možný klimatický vývoj.

Text je členěn v následujících kapitolách:

- Identifikace možných dodatečných zdrojů s. p. Povodí
- Analýza dopadů připravovaných strategií ČR v boji proti změnám klimatu resp. v boji proti suchu a nedostatku vody
- Zhodnocení a doporučení pro další vývoj

2 IDENTIFIKACE MOŽNÝCH DODATEČNÝCH ZDROJŮ S. P. POVODÍ

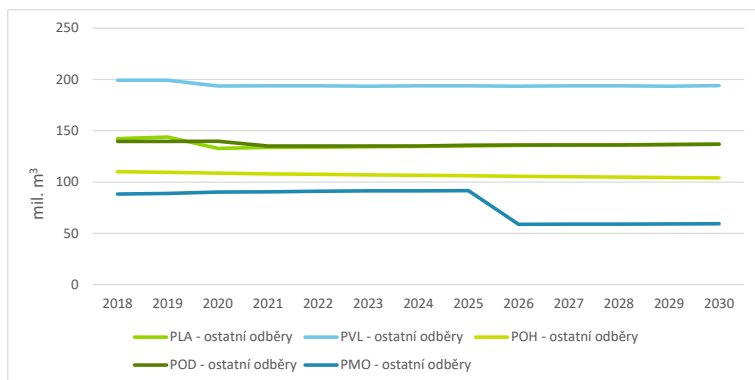
Jak již bylo zmíněno v úvodní části, financování vodního hospodářství ČR, respektive podniků Povodí, je při stávajícím nastavení ohroženo. Podniky Povodí jsou z velké míry závislé na platbách za odběry povrchových vod a logicky i na výši samotných odběrů. Každé snížení odběrů, ať již v důsledku běžného provozu, úsporných opatření, regulace nebo klimatického vývoje, vede ke zvýšení cen povrchových vod, neboť PP mají jen omezenou možnost diverzifikace svých výnosů.

2.1 Předpoklady scénářů

Právě odhad budoucího vývoje odběrů povrchových vod je klíčový pro modelaci scénářů financování. Z tohoto důvodu byla ve spolupráci se Svazem průmyslu a dopravy ČR provedena rešerše mezi hlavními odběrateli povrchových vod. Z důvodu preciznějšího určení možného vývoje byly vytvořeny dva scénáře odběrů povrchových vod.

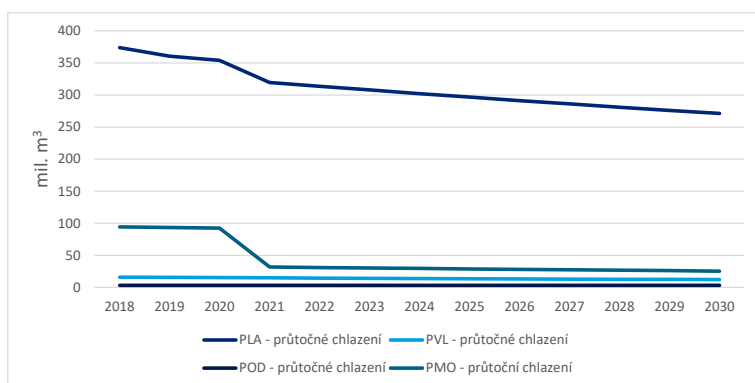
Prvním „base case“ scénářem je expertní odhad dle Deloitte, který bere v úvahu kombinaci různých vstupních parametrů (možný vývoj dle respondentů, dále i historii odběrů, očekávaný vývoj ekonomiky aj.). Tento scénář je spíše konzervativní. Druhý, „worse case“ scénář vychází z předpokládaného vývoje odběrů stanovených na základě střednědobého výhledu definovaného jednotlivými zástupci průmyslových odvětví sdružených v Svazu průmyslu a dopravy ČR v kombinaci s hodnotami očekávaných odběrů pro zásobování pitnou vodou. Tento scénář je spíše pesimistického charakteru. Srovnání scénářů odběrů povrchových vod zachycují následující grafy. Nejprve je zobrazen vývoj dle *base case* scénáře.

Graf 2: Očekávaný vývoj odběrů povrchových vod – ostatní odběry (base case, mil. m³)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

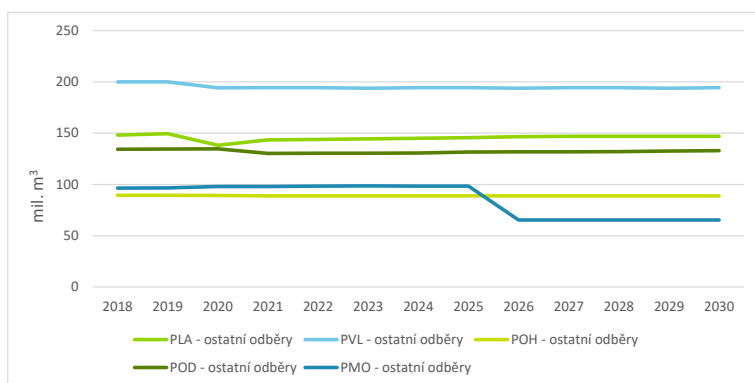
Graf 3: Očekávaný vývoj odběrů povrchových vod – odběry pro průtočné chlazení (base case, mil. m³)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

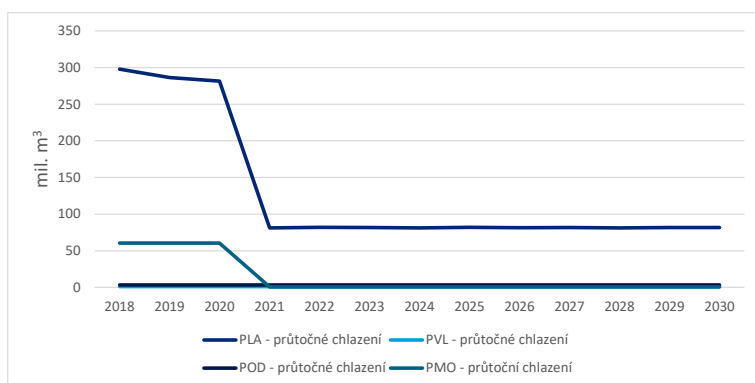
Následující dva grafy popisují vývoje dle *worse case* scénáře.

Graf 4: Očekávaný vývoj odběrů povrchových vod – ostatní odběry (worse case, mil. m³)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Graf 5: Očekávaný vývoj odběrů povrchových vod – odběry pro průtočné chlazení (worse case, mil. m³)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Je evidentní, že *worse case* scénář představuje dramatický pokles odběrů. Pokles v letech 2020 – 2021 zachycený v grafu číslo 5 je zapříčiněn zejména změnou odběrů v oblasti energetiky.

Kromě vývoje odběrů predikci financování determinuje několik dalších parametrů. Přístup Deloitte například ze své podstaty předpokládá nulové dotace. Vývoj hospodaření je taktéž očištěn o vliv živelných katastrof. Ty jinak významně ovlivňují náklady na opravy a udržování, resp. spotřebu

materiálů. Zároveň však expertní odhad Deloitte zahrnuje vliv rostoucích povinností správců povodí (viz předchozí plnění) a náklady vynaložené na boj proti změnám klimatu, resp. v důsledku klimatického vývoje.

2.2 Možné dodatečné zdroje financování a jejich srovnání

V úvodu dokumentu je zachycen scénář, kdy PP ceny povrchových vod zůstanou na stávající úrovni a nebudou zavedeny příslušné korekční mechanismy. Odhad Deloitte zcela racionálně očekává, že náklady PP budou mírně růst a naopak platby za odběr povrchových vod, klíčový zdroj výnosů PP, bude ohrožen dlouhodobým výrazným poklesem odběrů. V takovém případě se bilance PP dostane do značně červených čísel.

Z těchto důvodů jsou níže identifikovány možné dodatečné zdroje financování podniků Povodí. V úvahu byla vzata široká škála možných dodatečných příjmů, která byla podrobena kritické analýze. Hlavními indikátory pro selekci opatření byly systémovost (oprávněnost) navrhovaného řešení, administrativní náročnost a dopad na spotřebitele.

Mezi identifikované možnosti dodatečného financování podniků Povodí společnost Deloitte řadí následující opatření:

1. zpoplatnění plavebních služeb,
2. platby pojišťoven,
3. realokace části daně z nemovitých věcí,
4. daň ze srážek,
5. poplatek za odběr podzemních vod,
6. poplatek za vypouštění odpadních vod,
7. zpoplatnění hydroenergetického potenciálu,
8. sanace ze státního rozpočtu.

Následující tabulka zachycuje prvotní srovnání výše uvedených opatření před selekcí vhodných opatření.

Tabulka 2: Srovnání identifikovaných opatření I

	Logika za opatřením	Systémovost	Administrativní náročnost	Dopad na spotřebitele
 Zpoplatnění plavebních služeb	Mezi významné činnosti PP patří udržování a provoz vodní cesty. Financování plavebních služeb by mohlo být prováděno na základě veřejné služby údržby vodních toků.	Nízká až střední	Nízká až střední	Střední – vysoký
 Platby pojišťoven	Riziko záplavy je klíčovým parametrem pro stanovení ceny pojistného v případě pojištění nemovitosti. PP svou činností na tocích snižují riziko záplav.	Nízká až střední	Vysoká	Nízký
 Realokace části daně z nemovitých věcí	PP zajišťují službu široké veřejnosti, opatření dále vychází z principů Strategie pro přizpůsobení se změně klimatu.	Vysoká	Nízká	Nízký
 Daň ze srážek	Principem tohoto poplatku je zavést spravedlivý systém plateb za službu správce povodí, kdy ten odvádí srážkovou vodu z dané lokality.	Střední	Střední - vysoká	Vysoký

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Tabulka 3: Srovnání identifikovaných opatření II

	Logika za opatřením	Systémovost	Administrativní náročnost	Dopad na spotřebitele
 Poplatek za odběr podzemních vod	PP mají spjatou celou řadu povinností s podzemními vodami, avšak poplatky za jejich odběr nejsou jejich příjmem.	Vysoká	Nízká	Nízký
 Poplatek za vypouštění odpadních vod	PP jsou přímo dotčeny vypouštěním odpadních vod do vod povrchových a s výkonem jejich činnosti je spjata řada povinností dotýkající se této problematiky.	Střední	Nízká	Nízký
 Zpoplatnění hydroenergetického potenciálu	Nástroj využívaný v zahraničí (např. Slovensko, vybrané spolkové země SRN).	Nízká až střední	Vysoká	Vysoký
 Sanace ze státního rozpočtu	Opatření „poslední instance“.	Nízká	Nízká	Přímý dopad nízký, nepřímý vysoký

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Ze srovnání lze vyčíst, že některá opatření se z nabízených tří pohledů jeví vhodnější, než jiná. Mezi ta nedoporučovaná patří:

- zpoplatnění plavebních služeb,
- platby pojišťoven,
- zpoplatnění hydroenergetického potenciálu,
- poplatek za vypouštění odpadních vod,
- daň ze srážek,
- sanace ze státního rozpočtu.

Zpoplatnění plavebních služeb, jakkoliv jde o oprávněný zdroj financování, představuje **zavedení nového poplatku** a systémovost řešení je spíše nižší. Platby pojišťoven realokované podnikům Povodí lze charakterizovat obdobně. Mimoto toto opatření degraduje i **složitá prosaditelnost** a s tím spojené administrativní náklady. Mezi méně doporučená opatření patří i zpoplatnění hydroenergetického potenciálu. Tento nástroj je nutné chápat v kontextu systému financování vodního hospodářství dané země. Ačkoliv je například v některých spolkových zemích SRN využíván,

není tak většinou činěno v kombinaci s dalším poplatkem. V podmínkách České republiky by však zpoplatnění hydroenergetického potenciálu ve stávajícím modelu financování PP bylo jen **dalším nástrojem pro zatížení dominantních plátců**. Daň ze srážek společnost Deloitte nedoporučuje z obdobného důvodu. Jedná se o zavedení nového poplatku, **další zatížení odběratele a systému obecně**.

Poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových vybírá a vymáhá správce daně příslušný podle sídla jednotlivých znečišťovatelů. Poplatky včetně záloh, úroku z prodlení a pokut platí znečišťovatel na účet příslušného správce daně. Poplatek za vypouštění odpadních vod sice souvisí s řadou povinností PP, svým charakterem však spadá spíše do oblasti ochrany životního prostředí, a proto je příjmem Státního fondu životního prostředí (dále též „SFŽP“). Z této logiky realokaci poplatku společnost Deloitte nedoporučuje. Posledním identifikovaným zdrojem financování je pak sanace ze státního rozpočtu. Toto opatření je v přehled uvedeno spíše pro úplnost, jedná se o kritické opatření, kterého by se měl systém financování vodního hospodářství vyvarovat.

Naopak jako doporučovaná opatření byla identifikována:

- poplatek za odběr podzemních vod,
- realokace části daně z nemovitých věcí,
- kombinace těchto opatření.

Následující kapitoly detailněji argumentují, proč jsou tato opatření považována za vhodná.

2.2.1 Realokace výnosů z poplatků za odběr podzemních vod

Opatření realokace výnosů z poplatků za odběr podzemních vod předpokládá úpravu legislativního rámce a rozšíření příjemců výnosů. V současnosti směřuje část poplatků za odběr podzemní vody ve výši 50 % do rozpočtu krajů, na jejichž území se odběr podzemní vody uskutečňuje, zbytek je příjmem Státního fondu životního prostředí. Poplatky, které jsou příjmem **rozpočtu kraje**, mohou být použity **jen na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury**, a to zejména pro obec, na jejímž území se odběr podzemní vody uskutečňuje, a na zřízení a doplňování zvláštního účtu. Pro poplatky, které jsou příjmem SFŽP, podobná podmínka neexistuje.

Případná realokace části výnosů z poplatků za odběry podzemních vod tvoří dostupný nástroj financování PP. Podniky Povodí, přestože mají řadu povinností spjatou s podzemními vodami, nejsou příjemci těchto výnosů. Mezi tyto povinnosti patří například:

- ochrana povrchové a podzemní vody,
- podmínky hospodárného využívání vodních zdrojů a zachování jakosti povrchových a podzemních vod,
- vytvoření podmínek pro snižování nepříznivých účinků povodní a such a zajištění bezpečnosti vodních děl v souladu s právem Evropského společenství,
- zásobování obyvatelstva pitnou vodou a ochrana vodních ekosystémů,
- právní vztahy k povrchovým a podzemním vodám, vztahy FO a PO k využívání povrchových a podzemních vod, jakož i vztahy k pozemkům a stavbám, s nimiž výskyt těchto vod přímo souvisí, a to v zájmu zajištění trvale udržitelného užívání těchto vod.

Z tohoto pohledu se jeví jako vhodné realokovat část prostředků do rozpočtů PP.

2.2.1.1 Cenotvorba podzemních vod

Vodní zákon v rámci hlavy X definuje poplatky za odběry podzemní vody v § 88, kde na základě definice oprávněného odběratele (§ 8 odst. 1 písm. b) bod 1 a § 8 odst. 2) je odběratel povinen platit za skutečný odběr podzemních vod dle jeho účelu. Sazby poplatků pro výpočet plateb za skutečné odebrané množství jsou následující (příloha č. 2, vodního zákona). Sazby jsou následující:

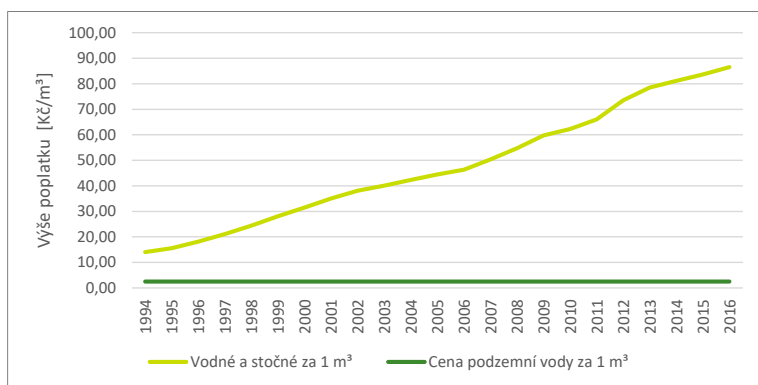
- pro zásobování pitnou vodou – 2 Kč/m³,
- pro ostatní užití – 3 Kč/m³.

Poplatek se **neplatí za skutečný odběr** podzemní vody z jednoho vodního zdroje **menší nebo rovný 6 000 m³ za kalendářní rok** nebo **menší nebo rovný 500 m³ v každém měsíci kalendářního roku**.

Dále se neplatí za odběry povolené k účelu získání tepelné energie, za odběry vody ke snížení znečištění podzemních vod, za odběry vody ke snižování jejich hladiny a za odběry vody sloužící hydraulické ochraně podzemních vod před znečištěním.

Cena za odběr podzemní vody je dlouhodobě stabilní a je více než poloviční ve srovnání s odběrem vody povrchové. Ačkoliv dlouhodobě dochází k nárůstu vodného a stočného, cena podzemních vod je od roku 1992 uměle udržována na stejné úrovni. Tento trend je zobrazen v následujícím grafu.

Graf 6: Vývoj výše poplatků za 1 m³ podzemní vody a ceny za vodné a stočné (Kč/m³)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

2.2.1.2 Princip realokace poplatku

V minulosti bylo uvažováno navýšení výše poplatků za odběr podzemních vod v rámci připravované novely vodního zákona z pera MŽP. MŽP však nenavrhovalo realokaci poplatku tam, kde je to potřebné, ale pouze jen jeho nepodložené navýšení. Společnost Deloitte vzala tuto myšlenku a upravila ji tak, aby tento nástroj byl co nejúčelněji využit s minimálním dopadem na spotřebitele.

Dle společnosti Deloitte má samotné navýšení své opodstatnění především s ohledem na charakter vodních zdrojů. Voda podzemní je vzácnější než povrchová, náklady na její odběr jsou vyšší. To by se také mělo odrážet v ceně. Jelikož je však nyní rozdíl mezi cenami podzemní a povrchové vody na některých povodích několikanásobný, je nutné zvážit míru navýšení, aby byl dopad na koncového spotřebitele co nejmenší. Podobně je nutné uvažovat fakt, že stávající příjemci dlouhodobě kalkulují

s tímto příjmem, například kraje získané prostředky využívají k podpoře obnovy vodohospodářské infrastruktury místně příslušných municipalit

Proto společnost Deloitte navrhuje, aby příjem ze současné výše poplatku byl zachován pro oba příjemce (kraje a SFŽP), a pouze navýšení bylo příjmem podniků Povodí. Samotná výše je k diskuzi pro oprávněné subjekty, společnost Deloitte pro ilustraci dopadů opatření navrhuje možné scénáře (v kapitole 4). Výnosy z poplatků by byly distribuovány přímo podnikům Povodí (dle spotřeby podzemních vod v daném povodí či rovnoměrně z celkové vybrané částky), nebo by mohly být hromaděny na speciálním účtu / fondu. Takový účet by mohl sloužit nejen k sanaci rozpočtů PP, ale i jako zdroj části prostředků potřebných pro boj s klimatickými změnami, resp. klimatickým vývojem.

2.2.2 Realokace daně z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je upravena zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „ZDNV“). Daň z nemovitých věcí se dělí na daně:

- z pozemků,
- ze staveb a jednotek.

Výše daňové povinnosti závisí zejména na:

- typu nemovité věci,
- účelu využití a na jejím umístění, kdy může být modifikována tzv. místním koeficientem, který tvoří obec pro celé své území obecně závaznou vyhláškou.

Příjemcem daně z nemovitých věcí je **obec, na jejímž území se nemovitá věc nachází**.

2.2.2.1 Analýza daně z pozemků

Daň z pozemků je obecně počítána z výměry daného pozemku vynásobená sazbou připadající na konkrétní druh pozemku. Zastavěný pozemek v rozsahu zdanitelné stavby není předmětem daně. Sazba daně pro zpevněné plochy pozemků (tj. účelové komunikace, parkoviště atd.) činí 1 Kč až 5 Kč za m² dle užití dané plochy (nejnižší sazba platí pro zemědělství, nejvyšší sazba pro „klasické“ podnikání), sazba daně pro stavební pozemky činí 2 Kč za m², ostatní plochy mají sazbou 0,20 Kč za m². Sazba daně u stavebních pozemků se dále násobí koeficientem podle počtu obyvatel, tento koeficient činí 1–5. V daném případě to znamená, že výsledná sazba stavebního pozemku může činit až 10 Kč za m² podle polohy daného pozemku.

Vybrané typy pozemků jsou od daně z pozemků osvobozeny, jedná se zejména o pozemky využívané k „veřejné“ činnosti jako jsou například pozemky sloužící církvím, školám, k ochraně před povodněmi, veřejné dopravě atd.

2.2.2.2 Analýza daně ze staveb a jednotek

Základem daně u zdanitelných staveb a jednotek je výměra zastavěné plochy, resp. upravené podlahové plochy v m², přičemž zastavěnou plochou se rozumí odpovídající nadzemní části (u jednotek se ještě aplikuje koeficient 1,2 nebo 1,22 v závislosti na dalších kritériích). Sazba se dle typu staveb a jednotek pohybuje v rozmezí 2 Kč za m² (bytové jednotky) až 10 Kč za m² (stavby pro podnikatelskou činnost). Základní sazba daně se následně zvyšuje v závislosti na počtu nadzemních

podlaží o 0,75 Kč za každé podlaží, které zastavěnou plochou přesahuje o jednu třetinu zastavěné plochy stavby. Sazba daně u bytů a rodinných domů se dále násobí koeficientem podle počtu obyvatel, tento koeficient činí 1–5.

U staveb užívaných pro podnikatelskou činnost může obec zvýšit sazbu daně koeficientem 1,5 prostřednictvím obecně závazné vyhlášky. Toto případné zvýšení se týká všech staveb a jednotek určeného druhu v celé obci, tj. není možné uplatnit zvýšení sazby prostřednictvím tohoto koeficientu pouze na vybrané části obce či stavby.

Stejně jako u daně z pozemků jsou i zde vybrané typy staveb od daně osvobozeny. Jedná se zejména o stavby využívané k „veřejné“ činnosti jako jsou pozemky sloužící církvím, školám, k ochraně před povodněmi, veřejné dopravě, stavby vodárenských objektů včetně úpraven vody, kanalizačních objektů, přenosových, přepravních a distribučních soustav atd.

Obec má možnost stanovenou daň (viz níže) **navýšit**, a to až **pětinásobně**. Navýšení lze provést prostřednictvím obecně závazné vyhlášky. Toto zvýšení je opět využitelné pouze v rámci celé obce, není možné toto zvýšení uplatnit pouze na vybrané části obce či stavby.

2.2.2.3 Rozpočtové určení daně z nemovitých věcí

Dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, je výnos daně z nemovitých věcí daňovým příjmem rozpočtů obcí. Příjemcem výnosu jednotlivé daně z konkrétní nemovité věci je potom ta obec, na jejímž území se nemovitá věc nachází. Podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, nejsou daně z nemovitých věcí příjmem státního rozpočtu; výnosy z daní určených zákonem o rozpočtovém určení daní jsou přímým příjmem rozpočtu obcí (viz § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Dle informací z Českého statistického úřadu výnos z daně z nemovitostí tvoří necelé 2 % z celkových daňových výnosů veřejných rozpočtů, konkrétně bylo za roky 2007 až 2016 vybráno na dani z nemovitých věcí (dříve daň z nemovitosti) celkem 83 890,1 mil. Kč, tj. 8 389 mil. Kč ročně.

Tabulka 4: Příjem státního rozpočtu z daní z nemovitostí (mil. Kč)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
4 962,4	5 099,0	6 324,9	8 663,6	8 609,1	9 602,1	9 736,02	9 973,49	10 333,82	10 585,7

ZDROJ: MF ČR

2.2.2.4 Princip realokace daně

Z pohledu alternativních nástrojů financování PP se jeví jako nanejvýš vhodná realokace části daně z nemovitých věcí pro potřeby PP. Toto řešení vychází z principů programového prohlášení vlády, kde se říká, že:

„Vláda připraví do poloviny roku 2016 Strategii pro přizpůsobení se změně klimatu v České republice včetně konkrétních projektů zadržování vody v krajině, revitalizací vodních toků a údolních niv, důsledné ochrany spodních vod atd.“

Z dlouhodobého hlediska by takové řešení či jeho kombinace s dalšími opatřeními zajistilo nejen financování PP, ale také zdroje pro financování adaptačních opatření v rámci klimatických změn, resp. v rámci klimatického vývoje. A ve svém důsledku i zdroje pro eventuální úhradu nákladů spojených s projevem mimořádných klimatických jevů (povodně, bleskové záplavy, krupobití, vichřice, námraza atd.). Daň by měla být distribuována prostřednictvím speciálního účtu / fondu, jak je popsáno výše v rámci prvního navrhovaného opatření. Konkrétní vyčíslení dopadů tohoto opatření dle expertní metodiky Deloitte je uvedeno v kapitole 4.

2.3 Závěr a doporučení

Současný stav financování PP je ze své podstaty dlouhodobě neudržitelný, a to minimálně z několika důvodů. PP jsou z cca 70 % závislé na výnosech za odběr povrchových vod a s každým snížením odběrů PP odchází část příjmů. Každé snížení odběrů proto vede k prohlubování vodárenského efektu, neboť PP nemohou reagovat jinak než navýšením ceny. Další důvodem je fakt, že odběratelé povrchové vody se díky nastavenému cenovému mechanismu dostávají do nekonkurenceschopného postavení, aniž by tento stav mohli jakkoliv ovlivnit. Ve výsledku se tak odběratelé povrchové vody mohou v čase dostat do ekonomické situace, která jim neumožní zaplatit PP požadovaný poplatek, čímž PP opět zmizí významný zdroj příjmů. Tato situace může nastat skokově!

V rámci této kapitoly byla analyzována řada alternativních opatření, která by mohla být dodatečným příjmem PP. Jednotlivá opatření se liší jak systémovostí, tak rozsahem plátců, proveditelností a zejména koncepčností zvoleného nástroje. Mezi nové dodatečné příjmy byly společností Deloitte jako optimální vybrány dva nástroje, a to realokace části daně z nemovitých věcí a využití části příjmů z poplatku za odběr podzemních vod.

3 ANALÝZA DOPADŮ PŘIPRAVOVANÝCH STRATEGIÍ ČR V BOJI PROTI ZMĚNÁM KLIMATU RESP. V BOJI PROTI SUCHU A NEDOSTATKU VODY

Mezi klíčové materiály vztahující se k problematice změny klimatu v podmínkách ČR lze zařadit:

- **Usnesení vlády České republiky č. 620 ze dne 29. července 2015,**
- **Usnesení vlády České republiky č. 861 ze dne 26. října 2015.**

Tyto strategické materiály byly vládou již projednány a schváleny. V současnosti (červenec 2017) lze k těmto materiálům přiřadit taktéž **Koncepci ochrany před následky sucha pro území České republiky**, která byla schválena na jednání vlády ČR dne 24. 7. 2017. V neposlední řadě je pak nutné zmínit i **Národní akční plán adaptace na změnu klimatu**, který vláda České republiky dne 16. ledna 2017 se zpožděním schválila.

Zmíněné strategické dokumenty jsou blíže analyzovány v následujících podkapitolách tohoto dokumentu.

3.1 Analýza dopadů Usnesení vlády České republiky č. 620

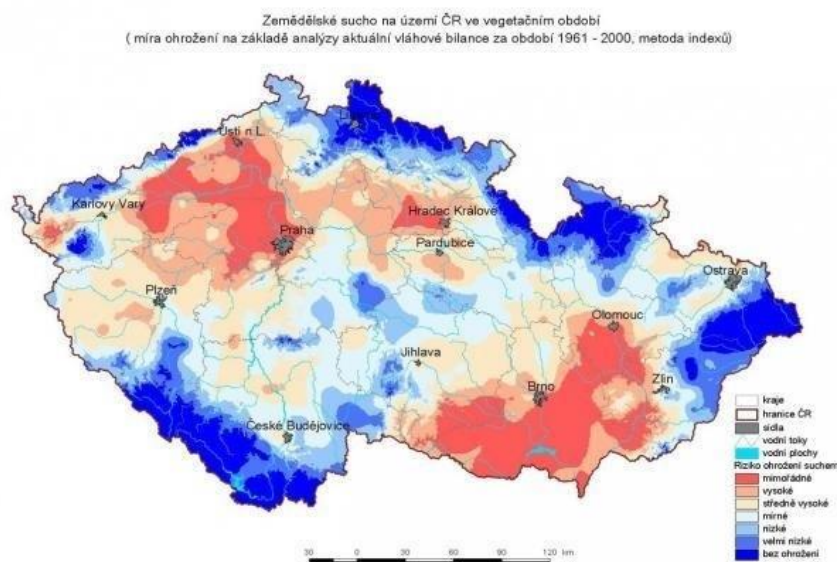
Toto usnesení se vztahuje k **přípravě realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody**. Vláda tímto usnesením uložila MZe a MŽP (a dalším subjektům) realizovat opatření k naplnění cílů ochrany před negativními dopady sucha. MZe ve spolupráci s MŽP pak mělo povinnost zpracovat:

- do 31. prosince 2016 informaci o stavu plnění opatření,
- do 30. června 2017 návrh výše zmíněné koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky s využitím realizovaných opatření.

Materiál, který schválila vláda, definuje řadu opatření, která mají být realizována v následujících letech. Drtivá většina opatření však bude sloužit jako podkladový materiál pro zpracování koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR. Součástí materiálu je analyzováno klima na území ČR v průběhu 21 století.

Autoři konstatují, že přes značné nejistoty spojené s modelováním klimatu můžeme v průběhu 21. století očekávat zintenzivnění výskytu extrémních jevů nepříznivých pro vodní režim krajiny a potřeby společnosti, zejména čtenější výskyt povodní, sucha a s ním spojeného nedostatku vody. Pro ilustraci této problematiky autoři studie analyzovali oblasti ČR ohrožené zemědělským suchem.

Obrázek 1: Mapa ohrožení zemědělským suchem ve vegetačním období na území ČR

ZDROJ: ČHMÚ

Studie identifikuje 3 základní typy adaptačních a mitigačních opatření ve vztahu k vodnímu režimu krajiny a vodnímu hospodářství:

1. Opatření omezující poptávku po vodních zdrojích (např. zlepšení efektivity závlahových systémů, zainteresování veřejnosti na šetrném využívání vodních zdrojů, zavedení úsporných technologií do stavebních standardů, vhodná finanční politika atp.).
2. Opatření upravující regulaci požadavků na vodní zdroje v problematických obdobích a racionalizující plánování v oblasti vodních zdrojů (např. plány na zvládání sucha, operativní řízení vodních nádrží, předpovědní a výstražné systémy).
3. Opatření zvyšující množství a kvalitu vodních zdrojů (šetrný management krajiny, udržitelné hospodaření s půdou, lepší management melioračních zařízení, opětovné užívání odpadní vody, efektivní využívání srážkové vody, umělá infiltrace, převody vody, budování vodních nádrží).

3.1.1 Opatření k naplnění cílů ochrany před negativními dopady sucha

Autoři strategie identifikovali sedm skupin opatření, které vedou k ochraně před negativními dopady sucha. Veškerá opatření mají za cíl připravit podklady pro následnou realizaci strategie, která má být předložena vládě do 30. června 2017. V řadě případů je pak vyžadována součinnost PP.

A. Monitorovací a informativní opatření

B. Legislativní opatření

- V rámci úkolu je vyžadováno zpracovat podklady pro novelu zákona zejména pak:

„Přehodnocení stávajícího zpoplatnění odběrů podzemní vody a vypouštění odpadní vody s promítnutím cenových mantinelů navrhovaných ekonomických nástrojů motivujících k šetření s vodou, včetně úpravy redistribuce a způsobu využití získaných finančních prostředků.“

„Hospodaření se srážkovými vodami (např. využití srážkových vod pro dotaci podzemních vod) včetně využití ekonomických nástrojů pro jejich zasakování a akumulaci; hospodaření s podzemními vodami (např. využití institutu nadlimitního zvýšení odběrů vody v období platnosti nejvyššího stupně sucha za účelem zajištění základní potřeby obyvatel tam, kde to hydrogeologické podmínky umožňují); hospodaření s vyčištěnými odpadními vodami s možností jejich druhotného využití při řešení problematiky sucha; převodů vody mezi povodími v období sucha aj., zpracovat a schválit koncepci hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích.“

C. Organizační a provozní opatření, z pohledu PP je klíčové zejména:

- Úkol C/2: „Provést revizi možností rekonstrukcí (včetně odstranění sedimentů pro zvětšení zásobního prostoru) vodních nádrží prioritně v lokalitách potenciálně ohrožených suchem; navrhnout harmonogram investic a způsob financování.“
- Úkol C/3: „Provést revizi funkčnosti stávajících propojení a zjistit potenciální možnosti nových propojení vodárenských soustav (v rámci plánů rozvoje vodovodů a kanalizací) za účelem optimalizace distribuce pitné vody v období sucha a nedostatku vody s ohledem na výhledovou potřebu vody, včetně revize stávajících kapacit pro náhradní zásobování pitnou vodou.“
- Úkol C/4: „Provést revizi aktuálního stavu (efektivity, umístění a funkčnosti) závlahových a odvodňovacích systémů (zemědělských i lesnických), jejich účelnosti, účelnosti jejich finanční podpory a nastavit systém zpoplatnění těchto služeb. Zjistit zájem zemědělců a rozsah potřeb zavlažování pro sestavení plánu nakládání, obnovy a rozvoje takovýchto zařízení.“

D. Ekonomická opatření, z pohledu PP je klíčové zejména:

- Úkol D/1: „Zpracovat návrh racionálního nastavení ceny odběrů surové vody z podzemních a povrchových zdrojů, včetně vytvoření vazby mezi zpoplatněním podzemní a povrchové vody jakožto komplementárních statků.“
- Úkol D/2: „Vypracovat analýzu reálných možností cenové politiky motivující k šetření s vodou v období sucha a nedostatku vody.“
- Úkol D/4: „Vypracovat analýzu vydaných povolení povrchových odběrů vč. návrhu na jejich revizi a návrh cílené dotační podpory vhodných opatření a technologií podporujících retenci vody v krajině (např. změnou způsobu hospodaření na zemědělské a lesní půdě, zlepšením efektivity závlahových systémů, podporou vlastníků lesní a zemědělské půdy v oblastech přirozené akumulace vod apod.) a dlouhodobé snížení spotřeby vody jako takové.“

E. Technická opatření

- Úkol E/1: „Připravit revizi Generelu lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod ve smyslu posouzení zabezpečení funkce uvažovaných vodních nádrží v podmínkách klimatické změny a předpokládaných nároků na vodu (především pokrytí potřeb obyvatelstva a energetiky a zemědělské produkce potravin), umožňující jejich případnou realizaci ve střednědobém horizontu.“
- Úkoly E2- E6, které mají za cíl zhodnotit potenciál povodí ohrožených výskytem sucha a nedostatkem vody v oblastech umělé infiltrace, recirkulace vody v povodí, využití technických a polotechnických opatření menšího rozsahu v ploše povodí, apod.

F. Environmentální opatření

- Úkol F1: „Posílit systém účelové dotační podpory na obnovu krajinných prvků podporujících udržení vody v krajině, omezení eroze a zpomalení odtoku (obnova mezí, remízů a mokřadů, uvolnění říčních niv pro rozliv a pozvolný vsak vody, přírodě blízké hrazení bystřin, realizace lesnicko-pěstebních opatření, budování vsakovacích průlehů)...“
- Úkol F3: „Zajistit naplňování prioritních cílů v rámci plánování v oblasti vod prostřednictvím financování z fondů ES s podporou národních zdrojů (přednostně MZe a MŽP), zejména realizací konkrétních opatření podporující retenci vody v krajině.“
- Dále pak například identifikovat vhodné úseky toků pro zlepšení morfologie toků prostřednictvím revitalizačních a renaturačních procesů, Připravit materiál pro podporu realizace nových či obnovu zaniklých vodních prvků v krajině apod.

G. Jiná opatření

- Úkol G3: „Zpracovat zásady k vytváření určitých objemů rezervních fondů pro překlenutí nepříznivých důsledků sucha v rozpočtech subjektů dotčených suchem a v rozpočtových kapitolách resortů k zajištění kofinancování.“
- Úkol G4: „Zpracovat návrh dalších pojistných a finančních prostředků (např. daňové úlevy) provázaných s dotačními tituly, podporující zemědělské a vodárenské subjekty postižené extrémními výkyvy počasí (sucho) a stanovení podmínek jejich čerpání.“

Výše popsany seznam obsahuje, jen některé z vybraných opatření, které, mají být realizované v krátkodobém horizontu (do roku 2017). V rámci střednědobého cíle je pak klíčové získat legislativní rámec a finanční zajištění pro realizaci adaptační opatření na vybraných územích s důrazem na primární roli zemědělce jako aktivního subjektu (např. systém daňových úlev a technické podpory vs. dotace).

V horizontu následujícího roku pak zpracování potřebných analýz **dále zatíží PP**, které budou muset uvolnit řadu lidských i finančních prostředků pro jejich zpracování. V roce 2017 by pak měla být přijata strategie v boji proti suchu a nedostatku vody, jejíž realizace si **vyžádá množství finančních prostředků**. Autoři studie se však nákladovému aspektu nevěnovali. A to ani z pohledu případných škod, ani z pohledu nákladů na realizaci potřebných opatření.

3.2 Analýza Usnesení Vlády České republiky č. 861

Vláda svým usnesením č. 861 schválila **Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky**. Tuto strategii připravilo MŽP s úkolem:

- do 31. prosince 2016 předložit návrh Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu,
- předkládat vládě zprávy o realizaci opatření směřujících k adaptaci České republiky na změnu klimatu, a to ve čtyřletém intervalu, počínaje dnem 31. března 2019.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (dále též „Adaptační strategie ČR“) do značné míry rozšiřuje předchozí materiál v boji proti suchu. Adaptační strategie uvádí do kontextu opatření navrhovaná v rámci různých strategických sektorových dokumentů a doplňuje směry adaptačních opatření v oblastech, pro které taková opatření zpracována nebyla. Téma připravenosti,

včasné reakce na předpokládané projevy změny klimatu a předcházení škodám, které mohou být těmito změnami způsobené, patří k prioritním tématům environmentální politiky EU.

Adaptační strategie ČR je připravena na roky 2015 – 2020 s výhledem do r. 2030 a bude implementována Národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu. V následujících částech bude proto kladen důraz zejména na otázky, které přímo souvisí s problematikou PP.

3.2.1 Adaptační opatření v souvislosti s vodním hospodářstvím

Adaptační strategie ČR definuje nezbytnost neodkladného zahájení procesu adaptace na změnu klimatu ve vodním hospodářství na národní úrovni. Neboť adaptační opatření prováděná ve vodním hospodářství budou významně ovlivňovat možnosti přizpůsobení v ostatních sektorech. Cílem opatření je pak stabilizace vodního režimu v krajině, posilování vodních zdrojů a jejich ochrana a efektivní využívání. V neposlední řadě pak zvládání extrémních hydrologických jevů, tj. povodní a dlouhotrvajícího sucha. Mezi klíčová opatření lze pak řadit:

- Úprava systémů hospodaření se srážkovými vodami a opětovného využití vody

Jako zásadní opatření je v rámci strategie uvažováno plošné zpoplatnění odvádění srážkových vod a cílené využití takto získaných prostředků ke zlepšení hospodaření se srážkovými vodami.

- Zvýšený důraz na přípravu plánů povodí zejména v otázce zvládání povodňových rizik
- Adaptační opatření na vodních tocích a nivách
 - Optimalizace funkce stávajících nádrží a vodohospodářských soustav
 - Obnova malých vodních nádrží a zvyšování jejich spolehlivosti
 - Úprava vodních koryt a v nivách
 - Převody vody v oblastech, kde hydrologické podmínky neumožňují jiné řešení
 - Vybudování nových vodních nádrží v případě nedostatku stávajících zdrojů

3.2.1.1 Legislativní úpravy

V souvislosti s řadou navrhovaných nových úprav byly identifikovány i potřebné změny právních předpisů. Mezi klíčové změny lze řadit zejména zpoplatnění odvádění srážkových vod ze všech staveb bez výjimek. Získané prostředky pak musí být cíleně využity ke zlepšení hospodaření se srážkovými vodami. Lepší hospodaření by zároveň mělo vést ke snížení povodňových rizik v zastavěných územích.

3.2.1.2 Finanční náročnost realizace navrhovaných opatření

V případě vodního hospodářství jsou uvažovány dvě klíčové oblasti:

- Protipovodňová opatření
 - MZe a MŽP vyčíslily finanční prostředky pro zvládání povodňových rizik do konce roku 2027 na cca 50 mld. Kč.
 - Výdaje jsou vzhledem k rozsahu rozděleny do dvou šestiletých období. Průměrné roční výdaje dosahují výše cca 4,2 mld. Kč.

- Negativní dopady sucha a nedostatku vody

Problematika sucha má v podstatě pouze negativní dopady a netýká se zdaleka jen sektoru vodního hospodářství. Je úzce spojena se zemědělstvím, zásobováním obyvatel pitnou vodou, hygienou, průmyslem, energetikou atp.

- Adaptační strategie konstatuje, že v tuto chvíli není prozkoumán rozsah dopadů sucha a zejména pak náklady na realizaci adaptačních opatření.

3.2.1.2.1 Náklady v případě nečinnosti

Autoři strategie konstatují, že vyčíslit náklady v případě nečinnosti je obtížné zejména pak v případě negativních vlivů sucha. Přesto lze konstatovat následující:

- Povodňové škody

- Průměrné roční povodňové škody se před rokem 1990 pohybovaly ve výši 0,5 mld. Kč/rok.
- Od roku 1990 do roku 2013 byly na našem území následující významné povodně (drobné a lokální povodně nejsou v tomto výčtu uvedeny).

Červenec 1997	62 700 mil. Kč
Červenec 1998	1 800 mil. Kč
Březen 2000	3 900 mil. Kč
Červenec 2002	100 mil. Kč
Srpen 2002	73 200 mil. Kč
Březen – duben 2006	6 000 mil. Kč
Červen – červenec 2009	8 424 mil. Kč
Květen – červen 2010	3 000 mil. Kč
Srpen 2010	10 000 mil. Kč
Červen 2013	16 400 mil. Kč

ZDROJ: ÚV ČR

- Celkové škody mezi roky 1990 – 2013 tak dosáhly částky 185,5 miliardy Kč, ročně se tak jedná o průměrné škody přesahující 8 miliard Kč.
- Do úhrnu škod je nutné dále připočíst další náklady v případě nečinnosti, nedostatek a kvalitu vody (zejména pro potřeby vody pitné), sankce za nedodržení závazků EU apod.

- Problematika sucha a nedostatku vody

- V případě sucha je datová základna podstatněji omezena, lze ji alespoň částečně vyčíslit velikostí kompenzačních plateb v zemědělství. Například v roce 2003 byla vládou schválena kompenzace 1,4 mld. Kč, v roce 2012 požádali zemědělci o kompenzace ve výši 750 mil. Kč. V roce 2015 pak zemědělci požadovali odškodnění

přibližně ve výši 1 miliardy Kč. Další významné škody hrozí i v dalších letech, pokud nedojde k dorovnání vodního stavu.

V případě negativních klimatických změn je nutné dále vyčíslit náklady v případě nečinnosti například v oblastech cestovního ruchu, lesního hospodářství, zemědělství, průmyslu, dopravy, energetiky apod.

- Navrhovaný princip financování adaptačních opatření.

Obdobně jako v případě materiálu realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody je systém financování realizace definovaných adaptačních opatření popsán jen velmi rámcově a povrchně.

Autoři strategie popisují stávající nástroje. Mezi perspektivními novými nástroji zahrnují řadu pojištění, platby za ekosystémové služby a daň z CO₂ (ta však není alokována pro potřeby vodního hospodářství, ale je reakcí na další klimatické změny). Dále jsou uvažovány další možné nástroje, které však nejsou nijak definovány a popsány. Tento rozměr by měl být doplněn národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu.

3.2.2 Evropské zdroje pro financování adaptačních opatření

Dostupné Evropské zdroje pro financování adaptačních opatření lze rozdělit do dvou oblastí:

1. Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF)
2. Program pro životní prostředí a ochranu klimatu (LIFE)

Obdobně jako v případě ostatních dotačních titulů je i v případě financování adaptačních opatření nutné nalezení kofinancování z národních zdrojů.

3.2.2.1 Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF)

ESIF v sobě zahrnuje řadu programů, které lze napříč všemi sektory využít pro realizaci adaptačních opatření. A to v oblastech jako je například lesní hospodářství, zemědělství, biodiverzita a ekosystémové služby, urbanizovaná krajina, průmysl a energetika, doprava apod. V případě vodního hospodářství se pak nabízejí zejména následující programy.

Vodní režim v krajině a vodní hospodářství

- Program rozvoje venkova na období 2014 – 2020
 - Operace 11.1.1 a 11.2.1 přechod na postupy a zachování postupů ekologického zemědělství (snížení plošného znečištění vodních toků).
- Operační program Životní prostředí 2014 – 2020
 - Prioritní osa 1, specifický cíl 1.1 Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod (výstavba kanalizací, výstavba čistíren odpadních vod, odstraňování eutrofizace vod).

- Prioritní osa 1, specifický cíl 1.2 Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství (výstavba a modernizace úpraven vody a systémů pro ochranu zdrojů pitné vody, výstavba přivaděčů a rozvodných sítí).
- Prioritní osa 1, specifický cíl 1.3 Zajistit povodňovou ochranu intravilánu (zprůtočnění/zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků, rozlivy, hospodaření se srážkovými vodami, budování vodních děl, sloužících povodňové ochraně).
- Prioritní osa 1, specifický cíl 1.4 Podpořit preventivní protipovodňová opatření (analýza odtokových poměrů a návrhy protipovodňových opatření, varovné, hlásné, předpovědní a výstražné systémy na celostátní i lokální úrovni, digitální povodňové plány).
- Prioritní osa 4, specifický cíl 4.3 Posílit přirozené funkce krajiny (revitalizace vodních toků, zlepšování struktury lesů, zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochrana).

3.2.2.2 Program pro životní prostředí a ochranu klimatu (LIFE)

Specifikem programu LIFE jsou tzv. integrované projekty, které mají za cíl sdružovat prostředky více fondů EU tak, aby nastavené cíle v národních strategiích oblasti klimatu byly dosažitelné v souladu s principem doplňkovosti. V průběhu finanční perspektivy 2014 – 2020 má každý členský stát nárok na kofinancování min. jednoho integrovaného projektu z oblasti ochrany klimatu. Tento program je ovšem určen spíše ambiciózním a zkušeným žadatelům s vizí konkrétní uplatnitelné změny životního prostředí či klimatu, která bude odpovídat projektovému tématu/politické prioritě programu. Dá se tedy očekávat, že v podmínkách ČR bude kladen důraz na operační programy ESIF.

3.2.2.3 Národní akční plán adaptace na změnu klimatu

Zastřešujícím orgánem pro koordinaci adaptačních i mitigačních opatření v ČR je MŽP. To ve spolupráci s ostatními ministerstvy připravilo **Národní akční plán adaptace na změnu klimatu** (dále též „Akční plán“). Akční plán obsahuje návrhy opatření k realizaci, a to včetně odpovědnosti za plnění navržených úkolů, termínů, popř. kontrolních termínů, určení relevantních zdrojů financování a odhad nákladů na realizaci opatření. Součástí akčního plánu je i nastavení systému evaluace jednotlivých opatření a soustava indikátorů.

Vydání plánu předcházelo zpracování komplexní studie dopadů, zranitelnosti a rizik, v rámci které se zhodnotí pravděpodobné dopady v jednotlivých oblastech zájmu/sektorech, včetně analýzy nákladů (finančních dopadů) v případě nečinnosti a nákladů na potřebná adaptační opatření. S ohledem na riziko realizace individuálních sektorových adaptačních opatření bez vzájemného posouzení jejich vlivu na míru zranitelnosti ostatních sektorů, bylo nezbytné zpracovat Akční plán komplexním způsobem a tím zajistit koordinaci realizace adaptačních opatření napříč jednotlivými sektory.

Autoři doporučují pro podporu realizace adaptačních opatření spíše využívat nástrojů stávajících, neboť ty k adaptaci na změnu klimatu slouží do určité míry již nyní. Při využití stávajících nástrojů a jejich případné úpravě je třeba zvážit, zda mají působit motivačně nebo pouze jako zdroj příjmů. Mimoto uvádějí i možnost využití perspektivních ekonomických nástrojů jako je pojištění a platby za ekosystémové služby.

Finanční náročnost opatření se bude odvíjet od vývoje změny klimatu. Obecně je finanční stránka plnění jednotlivých opatření odhadována v řádu **desítek miliard Kč**. Akční plán dále uvádí, že plnění úkolů ze skupiny opatření s prioritou 1, vyhodnocených jako zásadní, představuje pro rok 2017 náklady nad rámec současně alokovaných prostředků z národních zdrojů ve výši cca **204 mil. Kč**. Celkový objem prostředků pro plnění s nejvyšší prioritou činí cca **834 mil. Kč** do roku 2020.

Pro úkoly ze skupiny opatření s prioritou 2 byla finanční potřeba z národních zdrojů pro rok 2017 odhadnuta na cca **95 mil. Kč**, přičemž celkový objem finančních prostředků do roku 2020 činí cca **415 mil. Kč**.

Plnění skupiny úkolů specifického cíle 34 Výchova, vzdělávání, osvěta s ohledem na změnu klimatu je v roce 2017 podmíněno náklady ve výši cca **17 mil. Kč** a celkově do roku 2020 ve výši cca **54 mil. Kč**.

Obrázek 2: Harmonogram realizace národního akčního plánu adaptace

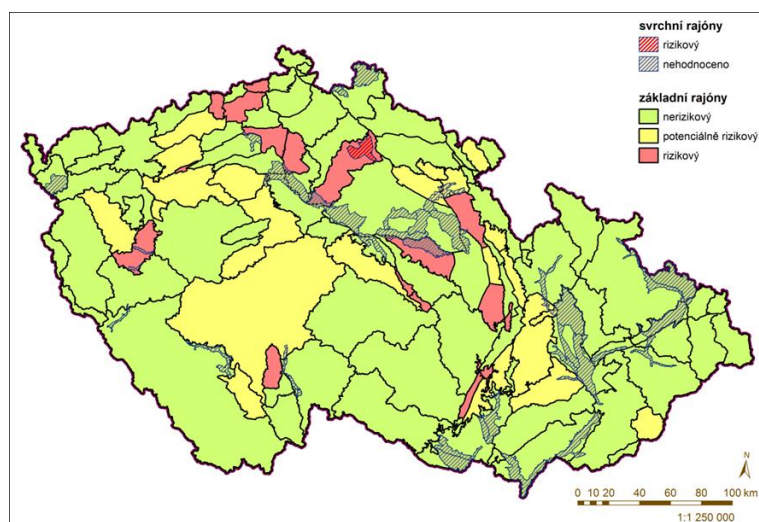
Krok	Popis	Termín
1	Schválení Adaptační strategie ČR	2015
2	Zpracování návrhu národního akčního plánu adaptace	2016
3	Schválení národního akčního plánu adaptace	Do VI-2017
4	Posouzení členských států EU z hlediska plnění Adaptační strategie EU	2017
5	příprava aktualizace Adaptační strategie ČR v návaznosti na posouzení EK (vč. případného procesu SEA)	2018 – 2020
6	Reporting stavu adaptace na základě Zpráv o adaptaci ČR na změnu klimatu	2019 a dále každé 4 roky
7	Aktualizace Adaptační strategie ČR	2020 a dále každých 10 let

ZDROJ: MŽP

3.3 Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky

Cílem koncepce je vytvořit strategický rámec pro přijetí účinných legislativních, organizačních, technických a ekonomických opatření k minimalizaci dopadů sucha a nedostatku vody na životy a zdraví obyvatel, hospodářství, životní prostředí a na celkovou kvalitu života v ČR. S ohledem na analýzu sucha text zmiňuje zranitelnost území ČR z hlediska nedostatku vody. Do oblastí rizikových z hlediska nedostatku povrchových vod spadají 3 % plochy území ČR, od oblastí potenciálně rizikových 18 % plochy území. Do kategorie potenciálně rizikových hydrogeologických rajónů bylo zařazeno 18 % plochy území ČR.

Obrázek 3: Hydrogeologické rajony potenciálně zranitelné vůči nedostatku vody

ZDROJ: VÚV

Historicky bylo významného snížení zranitelnosti území ČR vůči nedostatku vody dosaženo výstavbou soustav víceúčelových nádrží. V uplynulých letech přispěl ke snížení zranitelnosti území ČR vůči nedostatku vody výrazný pokles odběrů povrchové a podzemní vody a úroveň odběrů se v letech 1990–2000 zmenšila na polovinu. To se logicky muselo promítnout do ceny povrchové vody, jak již bylo vysvětleno výše. Dopady sucha jsou v koncepci analyzovány s ohledem na několik faktorů, od hydrologické bilance po vodní ekosystémy.

Důležitou částí koncepce je pak kapitola s názvem „Strategické směřování vodního hospodářství v oblasti ochrany před následky sucha“. Strategické cíle jsou následující:

1. Zvýšit informovanost o riziku sucha prostřednictvím monitoringu a predikce výskytu sucha, zajistit připravenost na události sucha pomocí plánů pro zvládání sucha a všeobecné osvěty.
2. Zabezpečit udržení rovnováhy mezi vodními zdroji a potřebou vody napříč sektory i v měnících se klimatických a socioekonomických podmínkách.
3. Zmírňovat dopady sucha na akvatické i terestrické ekosystémy prostřednictvím obnovy přirozeného vodního režimu krajiny.

Naplnění strategických cílů bude vyžadovat **implementaci řady opatření, z nichž některá se jistě dotknou podniků Povodí a budou vyžadovat jejich součinnost.**

Naplnění strategických cílů má být dosaženo skrze 5 klíčových opatření, které je třeba začít realizovat souběžně a využít tak efektu synergie na celkové snížení následků sucha a nedostatku vody:

1. Vytvoření informační platformy o suchu a nedostatku vody
2. Posilování odolnosti a rozvoj vodních zdrojů
3. Zemědělství jako nástroj ochrany množství a jakosti vody a ochrany půdy
4. Zvýšení retenční a akumulační schopnosti krajiny
5. Podpora principů zodpovědného hospodaření s vodou napříč sektory

Pro úspěšnou implementaci navrhovaných opatření bude „klíčová účinná spolupráce hospodářských resortů, zejména Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí od úrovně nejvyšších orgánů státní správy až po nejnížší úroveň místně příslušných institucí veřejné správy, správy povodí a ochrany přírody a krajiny“.

Stejně tak bude nutné modifikovat stávající právní úpravy. Stěžejní bude především úprava **nové hlavy zákona o vodách zaměřené na zvládání sucha**.

Pro realizaci opatření MZe připravilo v roce 2016 12 dotačních programů. Tyto dotační programy jsou postupně zahajovány. Opatření jsou připraveny ve třech šestiletých etapách do r. 2033. MŽP zase upravilo obsah Operačního programu Životní prostředí a využití fondů EU.

3.4 Závěr a doporučení

Oba schválené strategické materiály, které MZe resp. MŽP zpracovalo, jsou do značné míry pouze podkladem pro zpracování akčních plánů ČR. Dosud byly vyčísleny jen velmi předběžné náklady.

Již dnes je však jasné, že naplnění Strategie bude podmíněno nemalými finančními nároky dlouhodobého charakteru. Finanční prostředky nutné pro systémově orientovaná opatření čítaly jen ve vodním hospodářství 4,2 mld. Kč ročně. Jedná se však o částku bez zahrnutí problematiky sucha, která dosud nebyla vyčíslena.

Výdaje za sektor mimořádných událostí a ochrany obyvatelstva a životního prostředí čítají cca 10 – 100 mil. Kč ročně. Rámcová kvantifikace finančních nákladů v případě povodňových škod dosahuje odhadované náklady v průměru 8,5 mld. Kč ročně, v případě sucha pak 750 mil. Kč – 1,4 mld. Kč na základě předešlých zkušeností.

Dokumenty definují relativně velkou řadu úkolů, které je nutné zpracovat v průběhu roku 2016. Zpracované dílčí analýzy pak budou tvořit podklad pro přijetí Strategie v boji proti suchu a nedostatku vody resp. Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu.

Vzhledem k faktu, že novela vodního zákona předpokládá významné navýšení zdrojů příjmů souvisejících s vodním hospodářstvím (více než dvojnásobný nárůst) je nanejvýš vhodné dbát při přípravě strategických materiálů na efektivní využití těchto prostředků.

Má-li však být veden účelný a smysluplný boj proti změnám klimatu, není tak možné učinit bez předchozího jasného vymezení kompetencí a odpovědnosti, odstranění všech zájmových i názorových diskrepancí a zejména pak přesného stanovení autority, která zastřeší a bude koordinovat jednotlivé kroky při realizaci adaptační strategie. Dále je pak nezbytné konzultovat a komunikovat jednotlivé kroky s odbornou i širokou veřejností a dotčenými subjekty.

4 ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ VÝVOJ

Tento dokument byl vypracován za účelem identifikace možných dodatečných řešení neudržitelného stavu financování vodního hospodářství ČR i s ohledem na možný klimatický vývoj. Jako nejvhodnější opatření vedoucí k dlouhodobému zajištění provozu PP se všemi jejich závazky vyplývajícími z příslušných ustanovení zákona o vodách byla identifikována následující řešení:

- poplatek za odběr podzemních vod,
- realokace části daně z nemovitých věcí,
- kombinace těchto opatření.

Tato kapitola obsahuje vyčíslení výše uvedených navrhovaných opatření a hodnotí jejich potenciál. Zároveň z důvodu benchmarkingu zahrnuje i vyčíslení scénářů, pokud by opatření nebyla zavedena.

4.1 Vývoj bilance podniků Povodí bez navrhovaných opatření

Enormní závislost hospodaření PP na výnosech z odběrů povrchových vod se dále prohlubuje. Již dnes se příjmy z plateb za odběry povrchových vod podílí z přibližně 70 % na výnosech PP. Podnikům Povodí rok od roku rostou náklady spojené s rostoucím spektrem činností, které musí vykonávat.

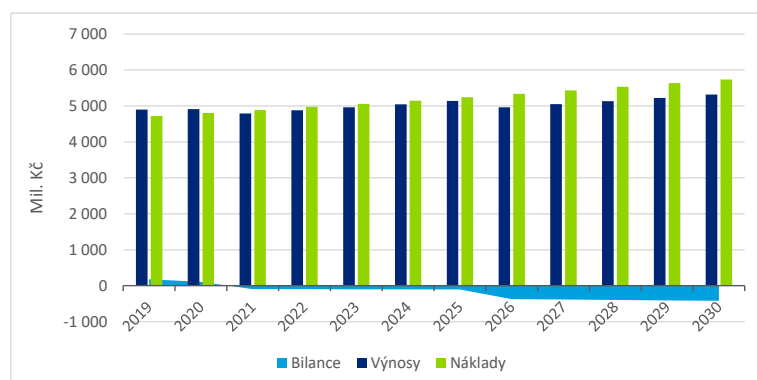
Vývoj bilance v závislosti na scénáři odběrů je uveden níže. Z důvodu konzistentnosti scénářů je analýza prováděna od roku 2019, neboť od tohoto roku nejdříve lze vzhledem k administrativní náročnosti uvažovat s možnou realizací navrhovaných opatření.

Dále text v této kapitole rozlišuje dvě varianty cenového vývoje. První varianta vychází z expertního odhadu Deloitte, který bere v úvahu kombinaci různých vstupních parametrů (historii odběrů a cen, vývoj bilance a očekávaný vývoj ekonomiky). Obecně lze konstatovat, že tato varianta očekává růst cen. Druhá varianta popisuje vývoj bilance PP, pokud by byly ceny zafixovány na poslední známé hodnotě (z roku 2017).

4.1.1 Varianta s očekávanou eskalací cen

Tato varianta očekává nárůst cen podobným tempem, jak tomu bylo v minulosti.

Graf 7: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (base case, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

V případě optimističtějšího scénáře vývoje odběrů se podniky Povodí v souhrnné bilanci propadnou do ztráty poprvé v roce 2021. Příčinnou je především negativní hospodářský výsledek na povodí Ohře a Moravy. Celková ztráta za sledované období činí cca 2,2 mld. Kč.

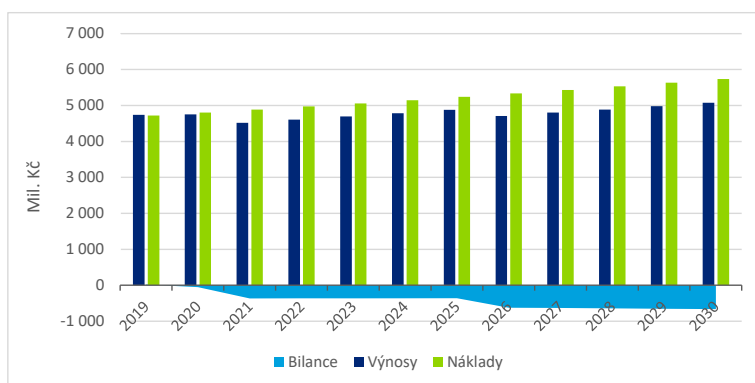
Tabulka 5: Vývoj bilance podniků Povodí (base case, mil. Kč)

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
179,8	107,0	-95,1	-95,1	-100,3	-102,2	-103,9	-373,8	-383,0	-395,3	-408,8	-419,2

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Níže je uveden graf a tabulka v případě worse case scénáře odběrů.

Graf 8: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (worse case, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

V případě druhého scénáře odběrů povrchových vod je výsledná souhrnná bilance PP výrazně negativnější. PP se dostávají do ztrát již v roce 2020 a propad je vyšší o více než 2,8 mld. Kč než v předchozím scénáři (celkem tedy ztráta cca 5 mld. Kč).

Tabulka 6: Vývoj bilance podniků Povodí (worse case, mil. Kč)

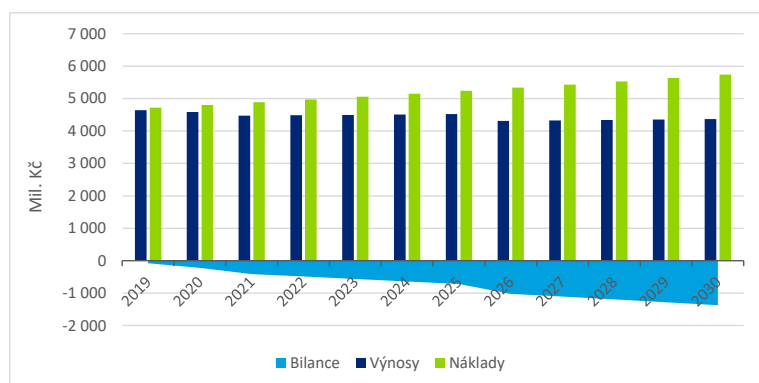
2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
19,7	-52,2	-366,7	-363,1	-364,0	-362,4	-360,2	-624,9	-631,4	-642,6	-654,1	-663,1

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

4.1.2 Varianta s fixními cenami

V této kapitole je uveden i scénář hospodaření PP, pokud by byla zachována cenová úroveň z roku 2017. Je zřejmé, že s takovou výší ceny by se PP brzy dostaly do ztrát. Proto jsou v realitě explicitně nuceny ceny navyšovat.

Graf 9: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (base case, fixní ceny, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Ztráta za sledované období představuje přes 9 mld. Kč.

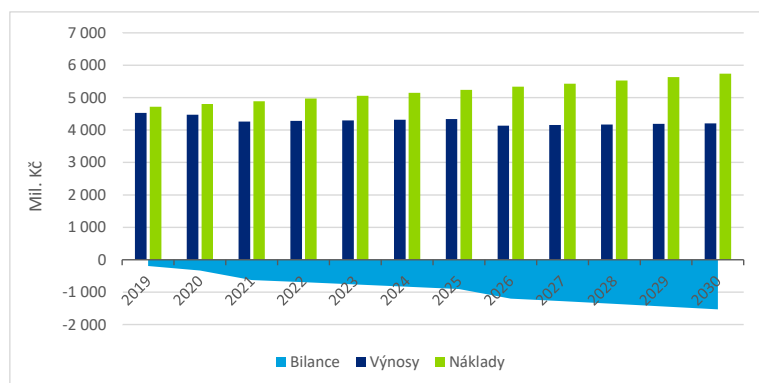
Tabulka 7: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (base case, fixní ceny, mil. Kč)

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
-78,7	-220,6	-413,2	-485,4	-563,6	-640,4	-718,4	-1022,5	-1105,6	-1192,7	-1282,4	-1371,3

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

V případě worse case scénáře odběrů je souhrnná ztráta PP ještě markantnější.

Graf 10: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (worse case, fixní ceny, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Ztráta za sledované období představuje přes 11 mld. Kč.

Tabulka 8: Vývoj bilance podniků Povodí v letech 2019–2030 (worse case, fixní ceny, mil. Kč)

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
-192,4	-331,5	-626,0	-691,0	-761,6	-831,6	-902,7	-1199,0	-1276,5	-1359,7	-1444,7	-1529,5

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Je evidentní, že bez dodatečných opatření nebude bilance PP kladná, aniž by podniky Povodí nemusely sáhnout k nepopulárnímu a neudržitelnému navyšování cen povrchových vod. Zároveň platí, že pokud budou PP zvyšovat ceny podobným tempem jako v minulosti, nebude ani tento způsob vyrovnání rozpočtu dostačující. Bude tedy muset dojít ke skokovému nárůstu cen, což ovšem opět zatíží odběratele.

4.2 Vývoj bilance podniků Povodí včetně navrhovaných opatření

V této kapitole jsou vyčísleny scénáře, kdy rozpočty PP budou sanovány některým z doporučených opatření. Jako benchmark pro vyhodnocení efektu navrhovaných opatření byla vybrána varianta s fixními cenami, neboť tato varianta je očištěna o eskalaci cen a je zde nejlépe vidět finanční dopad opatření. I nadále jsou uvažovány dva scénáře odběrů.

4.2.1 Dopad realokace poplatku za odběr podzemních vod

Společnost Deloitte ve svých scénářích uvažuje následující možnosti:

- A: Sjednání sazby za odběr podzemních vod na 3,5 Kč/m³, 2% eskalace od roku 2020.
- B: Navýšení sazeb za odběr podzemních vod z 2 na 3,5 Kč/m³ pro zásobování pitnou vodou a z 3 na 5,5 Kč/m³, 2% eskalace obou od roku 2020.
- C: Navýšení sazeb za odběr podzemních vod z 2 na 4 Kč/m³ pro zásobování pitnou vodou a z 3 na 6 Kč/m³, 2% eskalace obou od roku 2020.

Společnost Deloitte pro tvorbu těchto scénářů zvažila výsledky zahraniční analýzy, analýzu sociálně únosné ceny vody, původní novelu vodního zákona z pera MŽP a rozdíl cen mezi podzemní a povrchovou vodou.

Dopad opatření je počítán jako součin uvedených sazeb a očekávaných odběrů podzemních vod za dané povodí. Prostředky jsou pak alokovány danému podniku Povodí na základě odběrů uskutečněných v rámci daného povodí. Zároveň však platí, že současná výše poplatku je zachována pro stávající příjemce. Tj. například při navýšení na 3,5 Kč/m³ by PP získaly 1,5 a 0,5 Kč/m³ a podobně pro další sazby.

Na základě rešerše mezi odběrateli společnost Deloitte předpokládá konstantní úroveň odběrů podzemních vod.

Tabulka 9: Odběr podzemních vod – zásobování pitnou vodou (mil. m³)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Povodí Labe	94,2	94,2	94,2	94,2	94,2	94,2	94,2	94,2	94,2	94,2	94,2	94,2
Povodí Vltavy	31,8	31,8	31,8	31,8	31,8	31,8	31,8	31,8	31,8	31,8	31,8	31,8
Povodí Ohře	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3
Povodí Odry	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6	15,6
Povodí Moravy	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9
Celkem	296,8	296,8	296,8	296,8	296,8	296,8	296,8	296,8	296,8	296,8	296,8	296,8

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Tabulka 10: Odběr podzemních vod – ostatní odběry (mil. m³)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Povodí Labe	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4	14,4
Povodí Vltavy	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7
Povodí Ohře	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8
Povodí Odry	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Povodí Moravy	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8
Celkem	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4	71,4

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Realokace by v závislosti na výši sazeb přinesla cca 6,5–10,8 mld. Kč.

Tabulka 11: Výnosy PP z realokace poplatku za odběr podzemních vod (mil. Kč)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
A	480,9	490,5	500,3	510,3	520,5	531,0	541,6	552,4	563,5	574,7	586,2	597,9
B	623,7	636,2	648,9	661,9	675,1	688,6	702,4	716,4	730,8	745,4	760,3	775,5
C	807,8	824,0	840,4	857,2	874,4	891,9	909,7	927,9	946,5	965,4	984,7	1004,4

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že samotné opatření realokace poplatku za odběr podzemních vod nebude pro všechny varianty dostačující při stávající cenové hladině vod povrchových.

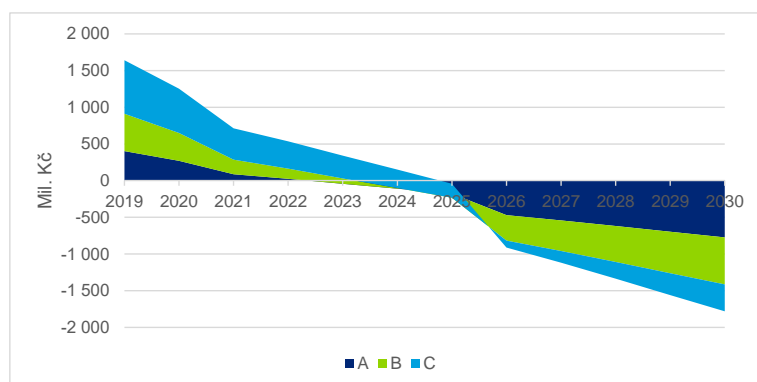
Tabulka 12: Bilance PP včetně realokace poplatku za odběr podzemních vod (base case, mil. Kč)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
A	402,2	269,9	87,1	24,9	-43,1	-109,4	-176,9	-470,1	-542,1	-618,0	-696,2	-773,4
B	509,3	379,1	198,5	138,6	72,9	8,8	-56,2	-347,1	-416,6	-490,0	-565,7	-640,2
C	729,1	603,3	427,2	371,8	310,8	251,5	191,3	-94,6	-159,1	-227,4	-297,7	-366,9

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Z grafu je patrné, že ani jedna z navržených variant každoročně nepokryje deficit v bilanci PP. Nejlépe logicky vychází varianta C (navýšení sazeb za odběr podzemních vod z 2 na 4 Kč/m³ pro zásobování pitnou vodou a z 3 na 6 Kč/m³, 2% eskalace obou od roku 2020.) Varianta A za období 2019–2030 vykazuje ztrátu -2,6 mld. Kč, varianta B ztrátu -1,2 mld. Kč a varianta C vykazuje zisk 1,7 mld. Kč.

Graf 11: Bilance PP včetně realokace poplatku za odběr podzemních vod (base case, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

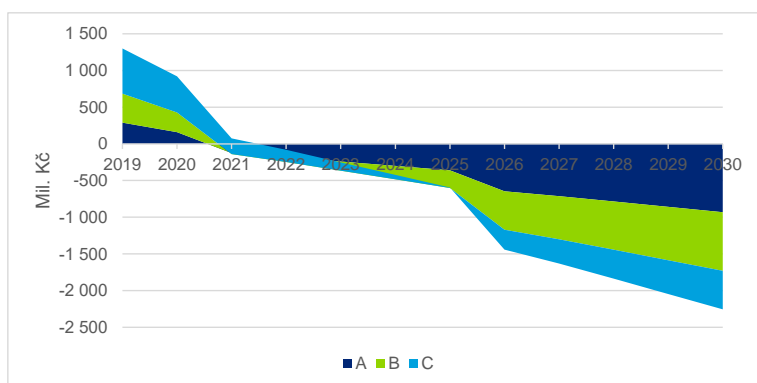
Níže je pro přehled uvedeno i vyčíslení pro případ worse case odběrů povrchových vod.

Tabulka 13: Bilance PP včetně realokace poplatku za odběr podzemních vod (worse case, mil. Kč)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
A	288,5	159,0	-125,7	-180,6	-241,0	-300,6	-361,1	-646,6	-713,1	-785,0	-858,5	-931,6
B	395,6	268,2	-14,2	-67,0	-125,1	-182,4	-240,5	-523,6	-587,6	-657,0	-727,9	-798,4
C	615,4	492,4	214,4	166,3	112,8	60,3	7,0	-271,1	-330,1	-394,3	-460,0	-525,1

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Graf 12: Bilance PP včetně realokace poplatku za odběr podzemních vod (worse case, mil Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

4.2.2 Dopad realokace části daně z nemovitých věcí

Společnost Deloitte vymodelovala přibližnou výši očekávané vybrané daně z nemovitosti na základě makroekonomických ukazatelů. Při realokaci 2% podílu vybrané daně by PP získaly za sledované období cca 3 mld. Kč.

Tabulka 14: Výnosy PP z realokace daně z nemovitosti (mil. Kč)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Očekávaná vybraná daň z nemovitosti za ČR	11185,7	11409,4	11637,6	11870,3	12107,7	12349,9	12596,9	12848,8	13105,8	13367,9	13635,3	13908,0
Zisk všech PP z daně z nemovitosti	223,7	228,2	232,8	237,4	242,2	247,0	251,9	257,0	262,1	267,4	272,7	278,2

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Z předchozí analýzy musí být pozornému čtenáři zřejmé, že tato suma by ve výsledku nedokázala pokrýt deficit v hospodaření PP, což ilustrují následující tabulka a graf.

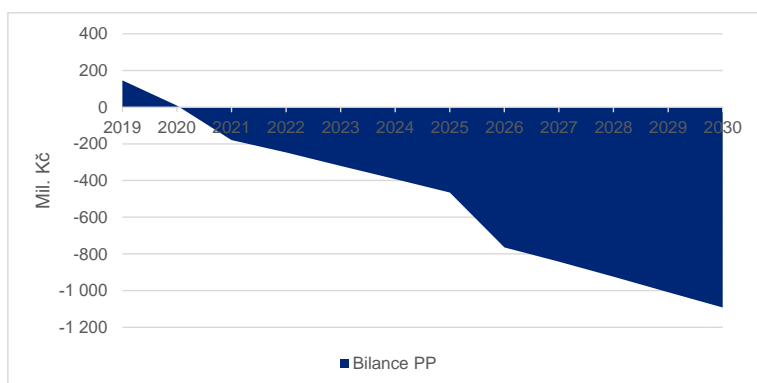
Tabulka 15: Bilance PP včetně realokace poplatku z daně z nemovitosti (base case, mil. Kč)

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
146,0	8,5	-179,5	-247,0	-320,4	-392,3	-465,4	-764,5	-842,3	-924,2	-1008,6	-1091,9

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

PP se dostávají do ztráty v roce 2021. Celková ztráta za sledované období je cca 6 mld. Kč.

Graf 13: Balance PP včetně realokace poplatku z daně z nemovitosti (base case, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Níže je pro přehled uvedeno i vyčíslení pro případ *worse case* odběrů povrchových vod.

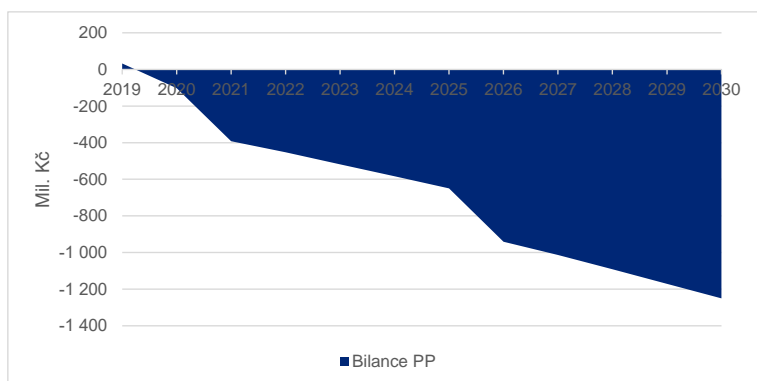
Tabulka 16: Balance PP včetně realokace poplatku z daně z nemovitosti (worse case, mil. Kč)

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
32,3	-102,4	-392,2	-452,6	-518,4	-583,5	-649,7	-941,0	-1013,3	-1091,2	-1170,8	-1250,1

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

PP se dostávají do ztráty v roce 2020. Celková ztráta za sledované období je cca 8 mld. Kč.

Graf 14: Balance PP včetně realokace poplatku z daně z nemovitosti (worse case, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

4.2.3 Dopad kombinace opatření

Jako poslední je uvedena varianta, ve které je uvažováno s kombinací výše uvedených opatření.

Tabulka 17: Balance PP včetně kombinace opatření (base case, mil. Kč)

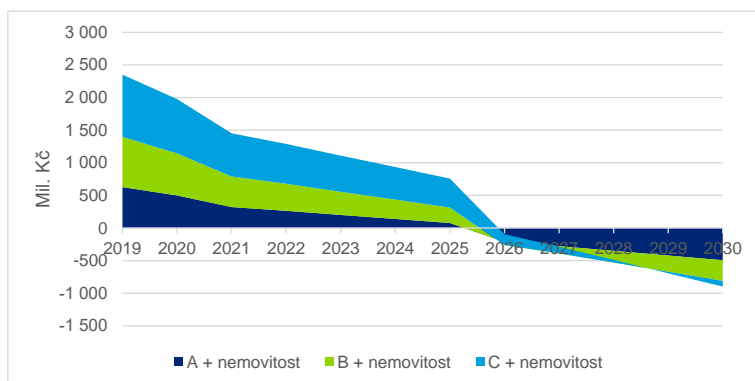
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
A + nemovitost	626,9	499,0	320,9	263,3	200,1	138,6	76,2	-212,1	-278,9	-349,5	-422,3	-494,0
B + nemovitost	769,7	644,7	469,4	414,9	354,7	296,3	237,0	-48,0	-111,5	-178,9	-248,3	-316,5
C + nemovitost	953,8	832,5	661,0	610,2	554,0	499,6	444,3	163,5	104,2	41,2	-23,9	-87,6

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Z grafu je patrné, že balance PP je vyrovnanější, než v předchozích variantách. PP se sice dostávají v roce 2026, respektive 2029 do ztrát, avšak z předchozích let by měly mít nakumulované finanční

prostředky, které by měly ztrátu zaplnit a zároveň budou generování finanční zdroje pro boj s klimatickými změnami, resp. klimatickým vývojem. Kombinace cenové varianty podzemních vod B nebo C s realokací daně z nemovitosti by měla být dostačující.

Graf 15: Balance PP včetně kombinace opatření (base case, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Níže je pro přehled uvedeno i vyčíslení pro případ *worse case* odběrů povrchových vod.

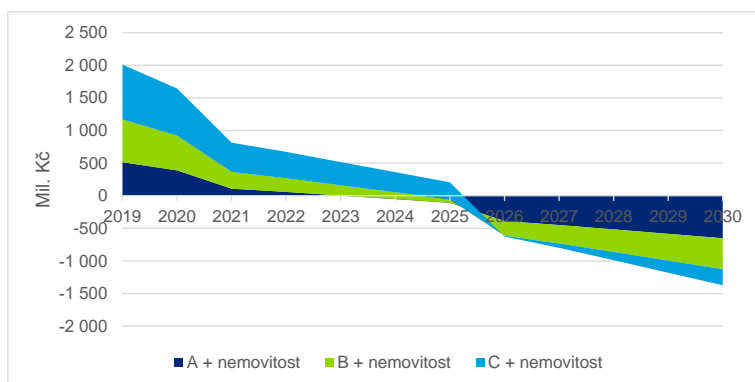
Tabulka 18: Balance PP včetně kombinace opatření (worse case, mil. Kč)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
A + nemovitost	513,2	388,1	108,1	57,8	2,2	-52,5	-108,1	-388,5	-449,9	-516,5	-584,6	-652,2
B + nemovitost	656,0	533,8	256,7	209,3	156,7	105,1	52,7	-224,5	-282,5	-345,8	-410,5	-474,6
C + nemovitost	840,1	721,6	448,2	404,7	356,0	308,4	260,0	-13,0	-66,8	-125,8	-186,1	-245,7

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Tato varianta s pesimističtějším výhledem odběrů vychází hůře než předchozí vyčíslení, nicméně opět kombinace cenové varianty podzemních vod B nebo C s realokací daně z nemovitosti by ztráty PP měly pokrýt.

Graf 16: Balance PP včetně kombinace opatření (base case, mil. Kč)

ZDROJ: INTERNÍ ANALÝZA DELOITTE

Na závěr je nutné zmínit skutečnost, že výše uvedená analýza v rámci kapitol 4.1 a 4.2 zahrnuje nezávislé expertní odhady společnost Deloitte, které se mohou lišit od skutečnosti.

4.3 Doporučení

Pro financování vodního hospodářství by měly být využívány relevantní ekonomické instrumenty – a to především s ohledem na **chystaná adaptační opatření v boji proti suchu a klimatickým změnám**, ale v kontextu **zajištění protipovodňových opatření**. Dotační tituly jsou velmi dobrým stimulačním instrumentem, ale u investičních akcí **zakládají požadavky na udržitelnost dané investice**. To však při **nemožnosti odpisovat** dotační prostředky **vytváří další finanční zátěž pro PP** (samozřejmě v případě, že PP bude čerpat dotační zdroje).

Na základě výše uvedené analýzy lze jasně konstatovat, že stávající model financování nestačí pokrýt všechna potřebná opatření. Z těchto důvodů byla identifikována řada alternativních opatření, která by mohla být dodatečným příjmem PP. Jednotlivá opatření se liší jak z pohledu velikosti potenciálních příjmů, tak rozsahem plátců, proveditelností a zejména koncepčností zvoleného nástroje. Jako nejvhodnější opatření byly identifikovány:

- poplatek za odběr podzemních vod,
- realokace části daně z nemovitých věcí,
- kombinace těchto opatření.

Výše uvedená analýza vyčísluje možné scénáře v závislosti na opatření. Z analýzy je patrné, že financování vodního hospodářství by mělo být **vícezdrojové**, tj. varianta „kombinace opatření“. Jen tak lze dlouhodobě zajistit finanční prostředky pro provoz podniků Povodí se všemi jejich závazky vyplývajícími z příslušných ustanovení zákona o vodách a zároveň vytvářet zdroje pro boj s klimatickými změnami. Kombinace dvou dodatečných zdrojů je zároveň stabilním řešením. Výhodou konsolidace bilance PP je i skutečnost, že vytváří tlak pro predikovatelný vývoj ceny za odběr povrchových vod. **Z výše uvedených důvodů společnost Deloitte doporučuje variantu kombinace realokace poplatků za odběr podzemních vod spolu s realokací části vybrané daně z nemovitosti.**